

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bétyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisitor tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Magyar önértet a kereskedelembe!

Igy tavasz nyitával városainkban szinte nyüzsgönek az idegen utazók, a kik mindenféle portékát hoznak magukkal, csak éppen magyar szót és magyar szívet nem.

Ausztria, Csehország és Svájc gyárainak üzletvilágából özönlik hozzánk ez a vigéczhad, mely abban, a mi magyar, csupán csak kettőt szeret: a megrendelést és a pénzt.

Tulajdonképen a megrendelés sem magyar, mert az üzleteket rendszerint német nyelven folytatott alkudozásban vagy német nyelvű levelezéssel köti a legtöbb magyar (!) kereskedő.

A csehországi, ausztriai gyáros vagy nagykereskedő német nyelvű megkeresésben kínálja áruját s a közönyös magyar (!) kereskedő egy cseppet sem háborodik fel ezen, hanem válaszul ír maga is ékes szép német nyelvű üzleti levelet s ha azoknak a gyárosoknak utazó ügynökei bekopogtatnak nála, azokkal is csak német nyelvű tárgyalásokat folytat olyan ügyletekben, melyeknek a vége az, hogy egy jó csomó magyar pénz vándorol ki Bécsbe, Csaszlauba.

Hát ez nem jól van így. Kereskedőinknek a magyar sovínisztaságot éreztetniük kellene a külföldi gyáros urakkal, a kik — tudvalevő dolog — zsebre csapják ugyan a mi pénzünket, de azontul minden téren telve vannak irántunk gyűlölettel.

Tessék csak egyszer megpróbálni odavágni a hajlongó német vigécznek, mikor a portékáit kínálgatja, hogy „Nix dajes!“ — hát majd meglátszik, hogy mi következik belőle. Az, hogy vagy megtanulnak az idegen üzleti alkalmazottak magyarul, vagy pedig — a mi legvalószínűbb — az idegen gyáros és nagykereskedő urak sietnek magyar utazókat, magyar levelezőket szerződteni cégükhöz s ily módon sok honfitársunk jut kenyérkeresethez, a mire, hogy nagy szükség van, mutatja az a körülmény, hogy a hazai felső kereskedelmi iskolákból kikerült, érettségét tett növendékeknek egy jó nagy része nem tud képzettségének megfelelő álláshoz jutni.

Gondolják meg tehát kereskedőink, hogy

TÁRCZA.

Rimaszombat.

Irta és felolvasta a polgári olvasóköri április 20-án tartott műestélyén
TERHES SAMU.

Minden városnak megvan a maga nevezetessége. Jászberény a Lehel kürtjéről, Debreczen Nagyerdőjéről híres. Keeskemét meg arról, hogy 11 tizedre van osztva, a mi, — tudvalevő dolog — egy tizeddel több mint egy egész. Mellékesen megjegyezve, én azt hiszem, hogy a derék keeskeméti ezt az egy tizedet valahova a föld alá építették, hogy ne kellessen utána adót fizetni. Miskolc híres a kocsonyájáról. A mi kedves szülővárosunknak is van sok nevezetessége. Így, első tekintetre nem öltik az mindjárt szembe, csak ha az ember hosszabban és mélyrehatóan tanulmányozza a viszonyokat. Én rászántam magamat erre a fáradságra, és — ha megengedik, — kutatásaimnak eredményét fel fogom önök előtt olvasni.

Tehát, hogy az elején kezdjem, Rimaszombat fekszik az éjszaki szélesség 48, és a keleti hosszúság 37-ik foka alatt a Rima folyó és a Sodoma tó partján. És ebben a tekintetben lényegesen különbözik az éjszaki szélesség 40 és a keleti hosszúság 135-ik foka alatt s a peesili öböl mellett fekvő Korea nevű tartománytól. Ez a különbség abban nyivánul, hogy míg a peesili öböl sohasem önt ki, addig a Rima és a Sodoma minden esztendőben kiönt. Ezt a különbséget is csak a legújabb időben sikerült kivívniunk, a jégpálya melletti elmésen szerkesztett gátak segítségével. A Rimán és a Sodomán kívül még csak egy vize van a városnak: a gymnasium mellett csörgedező kis Tormás-patak, a mely azonban sem ki nem önt, sem hajózásra nem alkalmas és csak a város díszítésére szolgál.

Rimaszombatot a monda szerint Szent István alapította. Ha alapította, bizonyos, hogy csak magának alapította, így tehát ő volt ennek a városnak a legelső

ők nemcsak a kozmopolita üzletvilágnak, hanem a magyar haza polgárainak is tagjai, tehát legalább akkor, mikor ők a vevők, ők a fizetők, — vagyis „ők vannak fölül“: — éreztessék ezekkel az idegenből ide özönlő utazó ügynökökkel s így közvetve a megbízóikkal is, hogy a magyar érzés, a magyar öntudat és a magyar nemzeti erő nem fogja tovább tűrni és engedni, hogy az itteni kereskedővilág kész balekje legyen a külföldi nagy czégek tulajdonosainak, melyekről tudjuk, hogy különben is telve vannak irántunk ellenszennvel és gyűlölettel.

Ha ezt érzik, akkor majd alább hagynak egy kissé a pöffeszkedéssel és a magyar pénz mellett magát a magyart is kénytelenek lesznek megbecsülni.

Közigazgatási bizottság.

— Április 19. —

A vármegyei közigazgatási bizottság Hámos László főispán elnöklésével tartott rendes havi ülésen a kisebb jelentőségű folyó ügyek mellett nagyobb érdeklődést keltett a rozsnói káptalan felebbezése a kegyes alapítványok tőkekamatadóval történt megadóztatása dolgában. Rozsnó város képviselőtestülete ugyanis még 1862. évben méltányossági okból elengedte a kegyes alapítványok után járó közadót; az újabb időben beállott változott viszonyok azonban rákényszerítették a várost, hogy ezt az adót kivesse és behajtsa. Az ügy felkerült a közigazgatási legfőbb bíróság elé, mely Leövey Sándor referans előadása nyomán a képviselőtestület határozatát jóváhagyta. A káptalan ebbe a legfelsőbb ítéletbe sem nyugodott bele, hanem némely újabb bizonyítékok bemutatásával a már behajtott közadók egy részének visszautalványozását kérte a városnál, mely azonban a kérelmet elutasította. Így került az ügy újra a közigazgatási bizottság elé, ahol a város elutasító határozatát jóváhagyták.

Köburg herczeg erdőgazgatósága április hó végéig tartó kivételes lövés engedélyt kért a szarvasokra és őzekre, melyek nagy csapatokra elszaporodva roppant károkat tesznek az erdőben. Most érkezett le a miniszteri leirat, mely a kérelmet elutasította.

A kassai posta- és távirtdaigazgatóság értesíti a bizottságot, hogy Rákos község részére kért posta- és távirtda felállítását csak akkor vehető tervbe, ha a leginkább érdekelt Rimamurányi részvénytársaság 10 évig bizonyos forgalmat garantíroz.

Guttman Fülöp ochtinai lakos mintegy 4000 waggon salak szállítására bányavasutat akar építeni,

polgára. Mivel pedig Rimaszombat polgárait ősidők óta gyűkernek és csutorásnak nevezik: annál fogva Szent István volt itt a legelső gyűker és a legelső rimaszombati csutorás. Az alapításról különben következő legenda ingerli a thémahiányban szenvedő ifjú költői nemzedéket: A mikor a nevezett szent királyunk bejárta az országot, ide is eljutott és az itt levő 7 falut összevederte, és mivel épen szombati nap volt, elnevezte Rimaszombatnak. Ez a névszarmaztatás merőben ellenkezik a Kollár magyarázattól, a ki Rimaszombatot Rim-Szudok-ból származtatja. Azonban a tatároknak ez mindegy volt. Nem tekintették, hogy Rim-Szudok-e, vagy Rimaszombat-e, hanem — a la tartare — egyszerűen elpusztították. Mikor elpusztították, rommá lett. Ehhez képest az akkori annelesirőink Rim-romnak nevezik. Hogy mikor emelkedett fel újra rim-romjaiból azt bizonyosan nem lehet tudni, de hogy rim-romokat még most is találunk költőink verseiben, az bizonyos. 1327-ben már szerepel, a mikor is a Tamás vajda tulajdonában találjuk. Ekkor ugyanazon jogokat nyerte, a melyekkel abban az időben Buda volt felruházva. Nemrégiben egy helyhatósági szabályrendelet elvette tőle azokat a jogokat, a melyekkel Ós-buda volt felruházva. A 15-ik században a cseh zsebrákoknak kedves tanyája volt Rimaszombat. Mátyás király hadvezérei kiverték a zsebrákokat, de azért a zseb-rák nevű betegség még mindig grasszál a pénzühiányban szenvedő emberiség zsebeiben. Nem sokára aztán a török foglalta el a várost. A török basák odakint laktak a szabatkai várkastélyban. Az egyik közülök nagy kertész lehetett, a mit a basakert elnevezés bizonyít. Semmi sem tarthat örökké, még a török uralom se. Tiefenbach urannak német zsoldosai kiverték a törököket. Azóta — pedig ez már régen történt — nem láttak Rimaszombat falai harezot-háborút. Mignem a mult esztendőben — hogy hogy nem — a várost újra elfoglalta a Török.

A lakosság száma — a népszámlálás adatai szerint — 6039. Az utolsó tíz esztendőben szaporodott, azonban ez a szaporodás meg sem közelíti a legtöbb magyar város

melynek területére kisajátítási eljárást kér. A bizottság elutasította a kérelmet, mert ehhez a kereskedelmi miniszterium előzetes engedélye szükséges.

Az árvaszéki ügyek előadásánál *Máriássy Andor* bizottsági tag felszólal s bejelenti, hogy egy visszas állapot jutott tudomására, mely szerint a készpénz vagyonnal bíró árvák tőkéik után nemcsak a kamatot vesztik el, hanem még a tőkepénzüket is csonkul. Ennek pedig az az oka, hogy az árvapénzeket állampapírokban kell elhelyezni, melyeknek az árfolyama hullámszának van kitéve. Ez rossz vért szül a népnél, melyet felvilágosítani nem lehet s így a maga eszejárása szerint sokszor az árvaszék személyzetét gyanúsítja meg igaztalanul. rzen az állapotot tehát okvetlenül változtatni kell, még pedig úgy, hogy ha csak lehetséges, az egyénekenkénti kezelést kumulatív kezelésre kell változtatni, továbbá mellőzni kell a törvény azon intézkedését, mely csak háromszoros biztosíték mellett és első helyen való betáblázásra engedi meg az árvapénzek elhelyezését és hozzá még a kataszteri jövedelem becsértéke szerint. Ez egy régi megbizhatatlan elavult eljárás, mert hiszen ma már a föld-hitelintézet is a valódi tényleges értéket veszi alapul a kölcsön nyújtásoknál. Az országban körülbelül tíz millió frt árvapénz kezeltek így, melyek az árváknak alig 4% kamatot jövedelmeznek. Ajánlja tehát, hogy felirat intéztesse a miniszteriumhoz olyan értelmű engedély megadásáért, mely árvák pénzének nagyobb jövedelmezőségét biztosítaná.

Szakall Vincze árvaszéki elnök ismertette az árvapénzek kezelésének módzatait, azt mondja, hogy a vármegyének törvény szerint joguk van egy kumulatív, mint az egyénekenkénti kezeléshez. Gömörvármegyében az egyénekenkénti kezelés van elfogadva, s ezt hamarosan megváltoztatni nem lenne könnyű feladat. Igaz, hogy a kumulatív kezelésnél az egysékes nem vesztene, de viszont vesztene a tartalékalap.

Bornemisza László alispán szerint is a kumulatív kezelés csak módosítása a kár áthárításának a tartalékalapra. Míg ebben az alapon van pénz, addig az árvák csonkittatlanul megkapják a maguk illetményeiket, de ha az alap kifogy: akkor egyszerre minden árva károsodik. Szerinte az 50 frtig való papírelhelyezést kellene megváltoztatni s csakis 500 frttól kezdve kellene a tőkét papírokba elhelyezni. Így a kisebb árvapénzek takarékpénztárban vagy jelzálogkölcsonképen elhelyezve nagyobb jövedelmet hajtának, mert most minden 50 frtért értékpapírt kell venni. Szerinte tehát meg lehetne maradni az egyéni kezelés mellett, de úgy, hogy a kisebb tőkéknek nagyobb jövedelmezőséget kell biztosítani.

Az érdekes eszmecsere során, melyben még *Marton János*, *Bornemisza István* és többen is résztvettek, *Szakall Vincze* a kumulatív kezelésnek még arra a hibájára mutatott rá, hogy e mellett az árvaszéki tisztikar legalább

szaporodását, kivéve a pótdobban, amely évről-évre örvendetesen szaporodik, úgy hogy a perczent nevű szörnyeteg ma már ama bizonyos 48-on áll, melyről bizton lehet remélni, hogy ha így haladunk, hamarosan át fog változni 67-té.

Katonasága a városnak nincs. Ha ez volna, akkor a lakosság száma is nagyobb lenne két-háromszáz katonával. De a katonák nem maradhattak meg városunkban, mert egyrészt a leányiskolának szüksége volt helyiségre, másrészt pedig a reggel 6 órakor trombita szó mellett gyakorlatra kivonuló katonaság, minden nap megzavarta a csendes szunnyadó éber cselédséget. Különben ha el is vitték tőlünk a hadsereget, Rimaszombatnak azért még mindig megmaradt a maga „Sereg“-e, amely fekete sereg a forgalmat — még pedig az u. n. idegen forgalmat — nagyban emeli, a mennyiben a seregbeliek szokták beemelni az idegenek paktkáit a vasútról.

Daczára a lakosság kis számának, azért sok nevezetes szülöttje volt a városnak.

Nem akarok hosszadalmas lenni és így csak Ujfalusi bácsiról emlékezhetem meg. Az öreg az irodalom terén tünt ki. A szellem mellett mélységes philosophia nyilatkozik meg ebben a versében, hogy „Szöges az én czimám sarka. Ki verte ki? Utrata.“ — Ugyancsak ő énekelte meg a város akkori notabilitásait, ekképen:

Schirmajzer, Rohmajzer,
Lenner postamester,
Heppka, Reppka, Hudoba, Krikk,
Az öreg Findura,
Burszky meg a fia
Mind a három csizmadia.

Mai napság már nem tudnak a poéták ilyen szépen, pattogtatósan dalolni.

A város középületei közül különösen nevezetes a városháza és a megyeháza. A kettő közt az a különbség, hogy a megyeháza előtt délelőtt, a városháza előtt pedig

egy tagjának kész financiának kell lennie, aki a börzei árfolyam minden csinja-binjával tisztában legyen, más-külömben az árvavagyon kiszámíthatatlan veszteségeknek lehet kitéve.

Máriássy indítványát végül azzal fogadták el, hogy egy szűkebb bizottságot küldtek ki, melynek az a feladata, hogy a kérdést tüzetesen tanulmányozva, részletesen kidolgozott javaslatot terjesszen valamelyik később tartandó ülés elé.

Városunk világítási kérdése.

A következő megszívlelésre méltó sorokat vettük szakember kezéből, s közöljük azért is, mert városunk világítása már hosszú idő óta aktuális kérdést képez:

„A köz- és magánvilágítási kérdés, utolsó években számos városban és községben előtérbe lépett és a különféle javaslatok megítélése igényeltetett, a hol nagyobbára a választás nehézsége állott be, villamos és légszusz fény között pedig az nem annyira nehéz, ha behatólag megvizsgáljuk, s akkor az elhatározásnak a légszusz-fény előnyére kell eldölni, ha a rajongó eszményi kulturbaj-hátszát helyébe a józan ítélet és a gyakorlati megfontolás lép. Az általános haladást követve és a város fejlődésének érdekében, kötelek minden nagyobb város egy korszerű világítási mód bevezetésével foglalkozni.

Mielőtt a villamos és légszusz világítás között megbizhatóság, jutányosság és fény tekintetében, a hasonlóakat megtegnők, következő általános megjegyzéseket teszünk:

Száz éve már, hogy a légszusz fennáll, holott a villamosság alig másfél tizede létezik. Nagyobb városokban mindenütt fennállottak már régen a gázművek, a midőn a villamos fény be lett hozva, és a rajongók azt hitték akkor, hogy a gázipar semmivé lesz téve. Ez nem csak hogy nem teljesült, hanem éppen az ellenkező állott be, mert a villamos fény által nagyobb világítás léven igényelve, ezen kívánság a légszusz-fényre is átment, mely a gáziparnak nagy lendületet adott.

Nevezetesen az Auer-féle izzó-fény feltalálása óta, rendkívüli nagy haladás észlelhető a gáziparban, és ezen izzó-fény diadalutját vette az egész föld kereségén, miután világítás tekintetében nagyban fölülmulja a villanyt és arra nézve negyedrészt annyiba kerül.

A dolog újdonsága magával hozta azon körülményt, hogy többé-kevésbé siettek mihamarabb ezen fényesnek kikiáltott világítást bevezetni. De miután az újdonság ingere elmúlt és a gyakorlat az ügy gyengéjét is bemutatta, a rajongók seregei háttat fordítottak neki, és a pontos számításal élő fogyasztók nem igen határozhaták el magukat, az áram még mindig magas ára folytán ötször annyit fizetni, mint a légszuszért, és nevezetesen a nagy városokban mint Berlin, Drezda, Bécs, Budapesten az Auer izzó-fényhez kerültek vissza. A legnagyobb része a vendéglők, kávéházak, mulatók, üzletek s nyilvános helyiségek, melyek eleinte a villamos fénynek hődoltak, sorba gáz izzó-fénnyel lesznek világítva.

A mi pedig a világítási üzem biztonságát illeti, az a légszusznál annyira elismert, hogy nem szükséges statisztikai adatokkal azt igazolni. Evtizedek alatt egyszer sem fordult elő, hogy a rendszer hibája folytán az összvilágítás elaludt volna, mert már magában a rendszerben létezik a garancia, lévén a gáztartóban mindig elegendő légszusz előre gyűjtve, s így a vezeték netalán megrongálása folytán, legfeljebb egy bizonyos mennyiség párologhat el, de megszakításról szó sem lehet.

Sokkalta rosszabbul áll a dolog a villamos világításnál, a hol egy hajtó-szj egyszerű elesuszása, egy esavar eltérése, egy vezeték elszakítása, vagy egy áram megakadása stb. az áram vezetését megszünteti s általános sötétséget idéz elő. Az ilyen esetek száma egy légiót képez már s Párisban, Berlinben, Bécsben több ízben még a nagy udvari színházakban is felmondta a villamos világítás a szolgálatot és a beállott sötétség folytán az előadások meg lettek szakítva. A köz és magánvilágítással is így jártak Londonban, New-Yorkban, Chicagóban, Milánóban, Turinban és más számos nagyobb és kisebb városokban. Közvilágításra pedig a villamos izzó-fény egyáltalában ki nem elégítő. Egészségügyi tekintetben mind a két világítási mód egyenlőnek mondható, csak hogy az Auer-fény valamivel több meleget

áraszt el, mely kivált a téli hónapokban mind a nyilvános, mind a magán helyiségekben még kellemesnek mondható. A mi pedig a kényelmet illeti, hogy egy nyomással a villamos fényt meg lehet gyújtani, ezt szinte az önműködő gyújtóval a légszusz fényénél is el lehet érni.

A villamos ivfény hatása annyira vakító, hogy az emberi test-szint halálsápadttá teszi s a szemnek is nagyon ártalmas. A villamos izzó-fény ellenben sárgás, sötétes, és a tárgyak világításánál természetes színüket vesztik. Ellenben a légszusz Auer-fénye közeli s távoli hatásban egyformán használható. Gyönyörű szép fehér világot áraszt el, színét nem változtatja és mellette mindennemű munkát ép úgy mint csak a nap világánál, végezhetni. Az ember szemét nem sérti, mert nem lobog, egyformán és szépen világít, és ép oly sokáig tart az izzó test, mint a villamosnál, helyenként jó kezeléssel még tovább is.

A világításon kívül melegítésre és erő kifejtésére a légszusz különösen alkalmazható. Nagyobb városokban a fűtés és főzéshez nagyban lesz már a légszusz használva, tisztasága, szabályozhatása és takaréksága következtében. A kis iparnál is nagyban divik a légszusz ereje, jutányossága, szépsége és kényelme folytán.

Magyarország számos városaiban, a hol villamos világítás be lett rendezve 2 1/2 krtól fogva egész 4 krajczárig váltakozik egy 16 gyertya erejű villamos izzó-fénynek égési órája, holott az Auer-féle gáz izzó fénye 55—70 gyertya erővel csak 2 krtba kerül óránként.

Ezen összehasonlítások után még megemlítendő, hogy a gáz-technika utolsó időben nagy vívmányokat bír felmutatni, melyek jövőre is létjogát biztosítják. A többek közt a golyó-égők, melyek 400-tól egész 2000 gyertya-fény erővel bírnak, a villamos árfényenél annál inkább is könnyen mérkőzhetnek, miután 40—60 százalékkal olcsóbbá kerülnek.

Ezen következtetésből merithetjük, hogy a légszusz világítás a villam-fényt minden tekintetben túlhaladja és könnyen versenyezhet vele, miután a légszusz izzó-fény egyedül gyakorlati és korszerű világításnak mondható, mely nem csak a jelennek, de a jövőnek is kiszámíthatlan időre szolgálatában álland.

Bevezetése minden városnak nem csak díszére válik, de jövőre szép jövedelemmel is kecsegteti, mely a házi pénztár bevételeit szaporitandja. Ennél fogva mindenütt, a hol az ósdi világítási rendszer még alkalmazva van, az az óhaj, mielőbb azt kiküszöbölni és korszerű világítást berendezni, mely legjobban és legegyszerűbben az Auer légszusz izzó-fényű világítással érhető el.

A közönség köréből.*)

Igen tisztelt Szerkesztő ur! **)

Becses lapjának folyó hó 18-án megjelent számában a vezető cikkben, valamint a hírek rovatában, említés tétetik arról, hogy czégünk italmérsi engedélyért folyamodott. Ezzel kapcsolatban említés van téve, hogy miután az engedély kiadása a városra nézve káros volna, a város küldöttségileg fogja a pénzügyminisztériumnál az engedély megtagadását kérelmezni.

Ezen közleményekbe önkéntlenül is bele magyaráztatik az, mintha mi az által, hogy a jelzett engedély kiadását kértük, illetve az részünkre kiadatnék, a város megkárosítását idézőnk elő, és éppen ezért legyen szabad ezekre e helyen, a tényeknek és a valóságnak megfelelő észrevételeinket megtenni.

Mintegy 20 éve, hogy engedélyvel bírnak szesz italoknak nagybani eladására. A nagybani eladást szabályozó és folyton változó törvények és rendeletek azonban piaci viszonyainkkal, de különösen a vidék viszontelárúsítóinak anyagi helyzetével a legegyszerűbb ellentétben állanak, mert a míg a vonatkozó törvények előírják azt, hogy a nagybani szeszkereskedő 100 literen aluli mennyiségben nem árusíthat el, addig oda kényszerítik a beszerzőt, hogy bevásárlását annál eszközölje, kinek

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk. **) Az új italmérsi jog engedélyezése ügyében Dickmann testvérektől a fenti nyilatkozatot kaptuk. Mivel közügyet érint: nem zárkozhattunk el ennek közreadásától, de fenntartjuk magunknak azt a jogot, hogy jövő számunkban a kérdést más álláspontokról nézve megvilágítsuk. Szerk.

hogy még ezeket nem fedezték fel. Felolvasásom végén ezen aranybányák közül hajlandó leszek Önöknek egyet felfedezni.

Meg kell még emlékezni a földmívelésügyről. Ebben a tekintetben, ha nem is dicsekszünk, de panaszkodásra sincs okunk. Az egyedüli fájdalom dolog, hogy a régi, híres rimaszombati szőlők kivesztek. Pedig már a 18. sőt a 17-ik században nyomát találjuk a rimaszombati bornak, mint rabvallató eszköznek. A helybeli 1714-ről szőlő városi jegyzőkönyv említést tesz egy Dikies János nevű emberről, a ki gyujtogatással volt vadolva és erősen állitgatta, hogy ő életében mindössze egyszer gyujtott nótára, egyéb gyujtogatás nem terheli a lelkét. — Ekkor megittattak vele 2 itezo rimaszombati bort. Dikies János nyomban vallott. Vallott remületes dolgokat. Utoljára még azt is kivallotta, hogy az ő egyik öse kezdte a rimaszombati szőlőket ültetni. Régen kivesztek már azok a szőlők. De, a mit elvett tőlünk az Isten, azt visszaadta az angyal, — akarom mondani Engel, Pécsről. Most már Engelből is bukkott angyal lett. Dacára ennek, azonban bor is van, de a mi a legfőbb: jó kedv is van. Jó kedve volt is, van is, lesz is mindég a magyar embernek. Ugy van a dolog, hogy az Isten, a mikor a százados bünökért büntetgette az ő választott népét: a magyart, elvette tőle a szabadságát, mindenét, — még a szőlőjét is. De meghagyta neki, vagy talán el sem tudta venni tőle a jó kedvét. Azt kívánom én, hogy ez a jókedv soha el ne hagyjon bennünket, ne pedig különösen ma! Legyen ez a mai szép este az igazi magyar jókedvnek fényes tanubizonyossága!

Külömben is ez az az aranybánya, a melyre céloztam. Ez kifogyhatatlan és örökké tart. Mindenki kiveheti belőle a maga részét busának.

Szent István királyunk mondotta e város alapításakor: „ki korán kel, aranyat lel“. — De csak egy aranyat. En pedig azt mondom Önöknek: a ki le se fekszik ma: az e jókedv aranyából annyit lelhet, a mennyit csak akar. Tessék belemarkolni!

nagybani eladási engedélyen kívül, kicsinybani korlátlan kimérsi engedélye is van.

Mint köztudomású, ez idő szerint piacunkon ily kereskedő csak egy van. Elképzelhető-e tehát az, hogy ott, hol egy beszerzési forrásra van utalva a közönség és a helyi, valamint a vidéki viszontelárúsító, ott a jogos igények kielégítést nyerjenek és a tisztességes verseny a fogyasztás érdekében érvényesülhessen?

Ezen visszás helyzet és a szabad kereskedelem követelményei indították czégünket arra, hogy már fennebb említett nagybani engedélyünknek kibővítését kérjük; szorgalmi akarván ezzel piacunk kereskedelmének is, mert elvgre is figyelembe kellett vennünk azt, hogy városunk a vidék központi bevásárlási helye és czégünk a vidéki, valamint a helyi viszontelárúsítókkal állandó nagyobb üzleti összeköttetést tart fenn.

Ezen fennebb vázolt helyzetnél azonban speczial városunknak e téren sokkal szánalmasabb helyzete van: van itt koresmai engedély sok, a sok közül azonban egy engedélyes, sub tituló, „városi bérlő és főmérő“, — ugyanaz, kinek a nagybanin kívül korlátlan engedélye is van, — dominálja a piacot; mert a többi engedélyes egy-kettő kivételével a szegénység átka alatt küzdve, nem hogy fenn tudnak tartani a versenyt a „városi bérlővel“, de hálások a Gondviselésnek, ha az italmérsi illetékeket befizetni képesek. Ezek vegyék tehát fel a versenyt a közönség igényeinek a kielégítésére a „városi bérlővel“ szemben?

Ez a helyzet képe. Ezen a mai kereskedelmi világban páratlanul álló helyi állapotok, még inkább ösztönözték czégünket a korlátlan engedély megszerzésére, azzal a határozott meggyőződéssel, hogy czégünk ezzel, e város és a vidék fogyasztó közönségének érdekeit lenne hivatva — ismert és tisztességes versenyképessége által — kielégíteni.

Az azonban, mintha czégünknek abbeli ténye, — és egyébként is a törvény által biztosított joga, — hogy egy korlátlan italmérsi engedély kiadását kérelmezte, a város megkárosításával járna, mint téves feltevés, egy perezig sem állhat meg; — mert ezen kérelmünkkel éppen a vázolt piaci viszonyok javulását, és a fogyasztó közönség érdekeit támogatjuk, és ezen törekvésünkre való ferde belemagyarázás csak az üzleti érdek szüleménye lehet; ennek megdöntésére pedig elégséges annyit felhoznunk, hogy 30 év óta minden hivalkodás nélkül e város hasznos polgárai vagyunk, és városunk kereskedelmi és ipari fejlődésének előmozdításában szerény részünk van; és ezután is, mint eddig, nemcsak szakkörünkbe vágó tevékenységünkkel, hanem minden irányban e város érdekeinek szolgálatában állunk.

Abbeli szándékunkkal tehát, hogy üzletkörünket, a helybeli monopolizált helyzettel szemben, tisztességes alapon, egy újabb üzletággal ohajtjuk bővíteni, nem városunk megkárosításán, hanem éppen városunk fogyasztó közönsége érdekében, és városunk kereskedelmének előbbrevitelén munkálkodunk.

Miben áll tehát károsítási szándékunk?

Maradván t. Szerkesztő Úrnak kész tisztelői.

Rimaszombatban, 1901. évi április hó 22-én.

Dickmann testvérek.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetés megújítását, mint a hátralékos előfizetést ki-egyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Városunk polgármestere: Nagy Ferenc — ki új tisztét teljes odaadással s mindenki elismerésére méltóan töltötte be, súlyos betegen fekszik kórágán. Hetek óta kinezza, most szövödmények által súlyosított régi betegsége, s a leggondosabb és önfeláldozó ápolás dacára a nagy beteg állapota nem javult, sőt annyira válságos lett, hogy — lapunk zártakor — már a legrosszabb híreket kolportálják a városban. Aggódo környezet nehezen várja a szeretettel övezett családó betegségének jobbra fordulását, s mi is szívből ohajtanánk, hogy a városi közügyek lelkes és érdemes vezérferfiát még a fórumon láthassuk.

Előléptetés. Altdorffer István helybeli kir. törvénszéki bírót O Felsége a VII-ik fizetési osztályba sorozott törvénszéki bíróvá léptette elő. A bírói kar e rokonszenves és kitünő tagját előléptetése alkalmából szívélyesen üdvözljük!

Kirendelés. A m. kir. igazságügyminiszter Kru-csin Honor nagyrőzei kir. járásbírósi aljegyzőt a rimaszombati kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottal, dr. Mihalik Dezso nagyrőzei kir. járásbírósi joggyakornokot pedig az ügyészi megbízott állandó helyettesül rendelte ki.

Iskola látogatás. Dunay Ferenc tankerületi főigazgató Rozsnyóról f. hó 21-én városunkba érkezett s másnap résztvett az iskolai előadásokon és a tanári tanácskozáson. A főigazgató minden osztályban meghallgatta a tanítást, s az iskolai helyiségeket is megvizsgálta. A tapasztaltak felett a tanári kar előtt teljes megelégedését és elismerését fejezte ki, csupán az épület hiányosságát kifogásolta, s annak a mindnyájunk által régóta taplált ohajnak és kívánságnak adott kifejezést, vajha az iskola minél előbb egy új modern, a paedagogiai és egészségi kívánalmak szerint felépített otthonban találna helyet.

A főgimnázium igazgató-választmánya f. hó 22-én délután Kubinyi Aladár elnöklete alatt a takarékpénztár nagytermében ülést tartott, melyen az iskolára vonatkozó több fontos ügy tárgyalatott és nyert elintézt.

Szép adomány. Egy magát megnevezni nem akaró helybeli előkelő uri ember a Rimaszombat és vidéke jótékony nőegylet elnökségéhez 200 koronát küldött azon szélből, hogy azt gyámoltjai közül — azok között ossza szét — kiket erre legérdemesebbeknek tart. — A nemes tett önmagát dicéri.

Halálozás. Özvegy Bernáth Gyuláné 21 éves fiát *Istvánt*, ki már régóta nehéz beteg volt, mult szerdán délután megváltotta szenvedéseitől a halál. Temetése a kiterjedt család és nagyszámu ismerősök öszinte részvételével máj. hó 15-én ment végbe. — Nyugodjék békében!

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter *Liszky* Sándor nagyrőcei kir. járásbírói irnokot a nagymihályi kir. járásbírószékhöz helyezte át.

Az esküdtzéki főtárgyalások május 6-án kezdődnek és tartanak május 14-éig. — Május 6-án ítélik Lenkey Benjáminé szül. Osvart Amália felett, a ki szándékos emberölés büntetése miatt van vádolva, május 7-én az ugyanazzal vádolt Horváth János kiettei lakos felett, május 8-án Kuresik Márton András, május 9-én Kis Gyula, május 10-én Vernárszky János, május 11-én ifj. Zsiga József és társai felett ítélik az esküdtbírói bíróság halált okozó súlyos testi sértés miatt. Május 12-én a közbeeső vasárnap miatt az esküdtzéki tárgyalás szünetelni fog; május 13-án hétfőn Török Mártont ugyancsak halált okozott súlyos testi sértés büntetése miatt vonják felelősségre, végül május 14-én Fábry Mária felett szándékos emberölés kísérlete miatt ítélik a bíróság. E nyolcz napig tartó esküdtzéki tárgyalásra a következő esküdtek hivatnak be: Bobok Tivadar, Dusza János, ifj. Szentmiklóssy Kálmán, Podhráczky András, dr. Krausz Gyula, Kolbenhayer Gyula, Ónody Károly, Szakall István, Czibur Pál, Konecz Károly, id. Borzay András, Kresnye András (felső), Farkas Zoltán, báró Nyáry László, Soldos Árpád, id. Lengyel Pál, Cseh István, Terray Gyula, Smegner Károly, Kovács Miklós, Széplaky Lajos, Horváth Zoltán, Czibur Imre, Jeszm Gáspár, Zachar Gusztáv, Matolay Bertalan, Lenner Gyula, Dráskóczy László, Fáy László és Hódinka Mihály. — Pótesküdtékül behivatnak: Molnár Ferencz, Szeverényi János, Barányi Gusztáv, Lovass Lajos, Báthory László, Pitta Lipót, Tóth József, Czikora István és ifj. Káposztás József.

A polgári olvasókör hangversenye. A szombaton este lefolyt szép hangverseny — azt hiszik — egyaránt kedves emléket hagyott maga után egy nagy közönség, valamint a szereplők s rendezők kebelében. Nagy és fényes közönség, jól betanult, nyugodt előadás, tele kassza a pénztárosnál, kölesönösen kielégítette a várakozókat. S mi kell egyéb? Elmondhatjuk, hogy városunk nem minden esztendőben termel ilyen teljességben sikerült műstélyt. A hangversenyt Schuhman Czigrányéval-éval nyitotta meg a *Hollósy* Anna, *Hollósy* Boriska, *Rábely* Katicza, *Szabó* Erzsike, *Barányi* György, *Bodor* László, *Kohuth* Lajos, ifj. *Rábely* Miklós, *Török* József és *Volko* Viktorból álló vegyeskar, melyet *Matolay* Pál bámulatos precizitással és kiváló rutinul vezetett és *Török* László ügyesen kísért zongorán. A jól összevágó ének és kíséret sikerének elismerése nyilvánult a zajos és lelkes tapsokban, melyért viszonzásul a kar egy pár népdallal kedveskedett. A műsor második pontja *Szabó* Erzsike szép cimbalomjátéka volt, ki ezuttal először mutatkozott be nyilvánosan jól kezelt hangszerével. Fellépése bátor és nyugodt volt, játéka kedves és arra engedett következtetni, hogy ő a jövőben is kiváló műkedvelő lesz. *Terhes* Samu felolvasása egyike volt azoknak az élvezeteknek, mikkel az ember csak azért nincs megelégedve, hogy mért nem kétszer olyan hosszú, mint a milyen. Nem volt benne egyetlen mondat, mely gazdag ne lett volna gondolatban és ötletben, s mely ne mulattatott volna. Finom tréfákkal telített munkájának jutalma a közönség állandó derült hangulata volt, melylyel felolvasását kísérte. A sikerült felolvasást lapunk tárczájában közöljük. — Ezután *Medveczky* Erzsike ült a zongora mellé, kit már kiváló művészetéről városunk közönsége jól ismer s kinek műkedvelői fellépése iránt a hallgatóság mindig fokozott igényvel érdeklődik. *Verdi* Rigolettójából játszott egy gyönyörű részletet az izlés, technika és kellem teljes erejével és hatásával. Játékához alig mertünk részletesen hozzászólni; annak zenei elbírálásához nemcsak bámulat, de a zenei készség oly magas fokára volna szükség, mint a minővel maga a szereplő bír; s ezért csak arra szorítokozunk, hogy aki az arczokból olvasni tud, az a közönség arczán két kifejezést láthatott: az egyik a kiváló műveltség kifejezése, a másik az a tudat, hogy az a kedves művésznő a mi társadalmunké, mely társadalomra sokszor igaztalan jelzőket hallunk hangoztatni. E társadalmi vonzó erő másik *Mészáros* Malvin, ki szépen iskolázott soprán énekével gyönyörködtette ezuttal a közönséget. Schubertnek „A villi- király” (Erlkönig) című hosszú és nehéz magán dalát adta elő ifj. dr. *Institúrisz* Endre praecis zongorakísérete mellett. Előadásával legyőzte e nehezen interpretálható darab nehézségeit s nem volt abban árnyalat, melyet ki ne fejezett volna s nem volt magas hang, melynek kiéneklése könnyű játéka ne lett volna az előadó hangterjedelmének. A függöny e pont után legördült s a művelzetek hatása átváltozott egy újabb várakozással, mely az utolsó szám iránt a lehető leglelkesebb volt. Rikító veres csörgős bohócz öltönyben ugrott be a színpadra két kedves, jókedvű ismerősünk ifj. dr. *Mihalik* Dezső és *Török* László, e két zenei univerzálitás és hol jó békességben, hol egymást püfölvé, hol egymás ölében ülve, zongorán, fa- és dróctzimbalmon, ostornyelen, poharakon, okarinán, gordonkán, hegedűn, eziterán és esengetyűkön csináltak olyan haczaczárát, a milyen kedvderítő mutatványban még Rimaszombatban soh se volt része a közönségnek. Pompás játékok, nagy zene-ügyességük, sikerült mókák olyan műchaost csináltak, hogy a néző és hallgató nem tudta, melyikben gyönyörködjék, melyikben nevéssen. A nagy zenebonába azután bele vegyült *Terhes Samu* (ezuttal *urhölgy* is, ki ügyes cimbalomjátékkal vett részt a hangversenyben s divatos toilettyével fokozta a zajos jókedvet. A háttérben két óriási plakát jelezte a nagy eseményt: „Barnum világcsodája A magyar zene ébredése vagy két férj egy nő sem”. Kár, hogy a Rózsa terme nem nagyobb és sokan, kik már nem kaptak helyet, nem vehettek részt. A szép estély rendezésében a vigalmi bizottság dícséretes buzgalmat fejtett ki, s a sikerből jelentékeny részt kell juttatni, a vigalmi bizottság ez alkalommal először működött derék és lelkes elnökeknek: *Schulhof* Pálnak, ki fáradhatlan buzgalommal, figyelmes körültekintéssel és gondoskodással igyekezett az estélyt minél fényesebbé tenni. Ez sikerült is neki s fáradozásaiban szeretetreméltó neje szívesen támogatta őt. A rendezésben s az előkészítésben nagy érdemeket szerzett magának *Török*

József is, kinek e téren bőséges tapasztalatai és kitünő érzéke van. A rendezők ügyes keze meg is látszott az estélyen, mely után hajnalig tartó, s csapongó jókedvvel fűszerezett táncmulatság volt. Sajnáljuk az otthon maradtakat!

Egy viszontagságos élet nyert befejezést f. hó 20-án a vármegyei kózkórházban. *Paulik* Bertalan eszlóti születésű okleveles köz- és váltó ügyvéd, ki évek óta meghibbant elmével barangolt ide-oda a vármegyében, s a megyei írségalapból, s az ügyvédi kamara kegyadományából tengette életét, 58 éves korában kisenvedett. Valamikor Miskolcon ügyvédkedett, de aztán elzúllott és betegsége is több ízben kényszerítette őt, hogy a kózházban menhelyet keressen, mig végre most megtalálta az örök nyugodalmat. Temetése f. hó 22-én volt.

Halálozás. Özv. *Majorossy* Rudolfné, szül. Timár Mária, volt helybeli szabó özvegye — ki helyben lakó fiaihoz jött látogatába — f. hó 19-én 54 éves korában rövid betegség után elhunyt. Temetése 21-én ment végbe nagy részvét mellett. Az elhunytat kiterjedt család gyászolja. — Béke poraira!

Szerelmi dráma. F. hó 23-án Miskolcon a gömőri pályaudvar közelében levő Friedman-féle korezmában véres szerelmi dráma játszódott le, mely bennünket annyiban érdekel, mert szereplői helybeli illetőségek. *Fodor* Dezső fiatal órák segéd az egyik, kit szerelmi viszony tűzött *Banczik* Marihoz, helybeli volt ácsnak esinos leányához. A szerelmes pár f. hó 22-én távozott városunkból s mint halljuk — először Tiszolcra utaztak, majd Miskolcra, hol a nevezett kis korezmában a fiatal ember fogpisztolyból először a leányra lött, azután önmaga ellen fordította a fegyvert. A leány csakhamar kisenvedett, a fiatal ember azonban még életben van, értesülésünk szerint azonban kevés remény van életbenmaradásához. A hír városunkban gyorsan elterjedt s ez ilyen eseményekhez nem szokott lakosság körében nagy szenzációt keltett.

Közrendtelenség és tisztátalanság. Három esztendő óta Isten tudja hányszor hívtuk fel városi rendőrségünk szíves figyelmét arra a botrányos állapotra, mely egyik legnagyobb forgalmu utcánkban a Losonczy-utcán nemesak az ott lakók és arra járó-kelek szemét sérti, de a közlekedést is annyira akadályozza, hogy valószággal csodaszámba megy, hogy még eddig nagyobb szerencsétlenség nem történt. A Losonczy-utcában először másfél évig készülték egy ház építéséhez, s ez idő alatt összehordtak a tömörked sok homokot, követ, földet és teremtettek egy óriási piszok-fészket, mely aztán a végre megkezdett építkezés idején még nagyobb lett. Már odáig jutottunk, hogy az állam-út felét elbarrikádozták, s a közlekedést megnehezítették. A szemben levő kocsigyáros is kiállítja a kocsikat, s az utcán végzi gyakran a javításokat stbit, ilyenkor aztán még nehezebb a megmaradt keskeny uton kocsikkal közlekedni. — Hát ez csakugyan nem járja, s a hozzánk nyakra-főre érkező panaszokat jogosnak tartva, most már az államépítészeti hivatalhoz fordulunk s kérjük, hogy ez ügyben sürgősen intézkedjék. — De egy füst alatt megemlítjük azt is, hogy a Kossuth-utcában folyó építkezésnél a napszámos cigányok, kik éjjeli tanyát is ott ütnek, s a mostani szeles időben vigan tűzelnék, nem véve figyelembe azt, hogy a szél által tovaragadott szikrák veszélyeztetik a közbiztonságot. Ugy tudjuk, hogy a szabályrendelet intézkedik erre nézve, kérjük tehát, hogy a rendőrség annak érvényét szerezzen, s vessen véget a lépten-nyomon tapasztalható tulkapásoknak. Hiszen ma már nem lehet az utcán nyugodtan végig menni, mert egyik helyen az emeletről az ember nyakába zudítják a vizet, a fejére szórják a szemetet, a másik helyen hosszú szőnyegeket bocsátanak le az ablakokból, s vigan porolják, hogy az alatt elhaladó szemé szája megtelik a porfelhőben. Az utcán járó rendőrnek — ha kellően ki van oktatva — ezt látnia kell és intézkedni!

Büvész estély. Nagy plakátok hirdették *Balthazár* mester, a híres bűvész megérkezését és két napra terjedő szereplését. Csodálatos ördöge van a bűvész urnak, mert f. hó 21-én és 23-án mindkét estén zsufozásig megtöltötte a nagy számú és intelligens közönség a Rózsa nagytermet, pedig a helyárak elég borsosak voltak. Ha színelőadás lett volna, bizonyára nem gyűlik össze ilyen közönség, mert a színészeket — sajnos — bizalmatlanul fogadjuk, de a bűvészt — kinek még raadásul szerencseje is van — pártoljuk. A bűvész mindkét este mutatott néhány csinos dolgot, melylyel élénk érdeklődést és tetszést keltett, azonban mutatványai nagyrészt már láttuk. A sikerrel mindazáltal meglehetett elégedve *Balthazár* mester, ki magyar embernek mondja magát, s csak azt sajnálja, hogy anyanyelvén — miután 15 évig Amerikában volt — nem tudja magát hibátlanul kifejezni. A közönség ezt szívesen elnézte neki, csak azt szeretete volna, ha az előadásból több élet, több elevenség nyilatkozik meg, mert az ilyen bűvész estélyen a hallgatóság figyelmét nemesak a csinos és ügyes mutatványokkal, de a kellemes előadással is le kell bilineselni. A hasbeszélés és az u. n. *Ibicus*-fej bemutatása jól sikerült.

Baleset. *Danko* Barnabás bellényi kondás 14 éves fia, mikor f. hó 22-ikén szülei Dúsába akartak költözni, s önekik segédkezett, egy lóporral erősen megtöltött rozsdás pisztolyt dugott a tarisznyájába, később benyult a tarisznyába s ekkor a pisztoly véletlenül elszűlt és a vigyázatlan fiú balkezét összezúzta. Az erősen vérző sebesülést beszállították a kózkórházba.

Post festa. A nálunk rosz hirbe kevert „Könyves Kálmán” magyar irodalmi és könyvkereskedési r.-társaság elmúlt üzletve — mint a „Közgazdaság” című országos hírű szaklapban olvassuk, — sokkal kedvezőbb, amennyiben az 1899. évi 1707 kor.-val szemben 28.335 korona tiszta nyereséget tüntet föl, a mi a 245 000 kor. összes alaptőke 12%-os kamatozásával egyenlő. A bruttó-jövedelem 30.000 koronával nagyobb és a végleges eredmény még kedvezőbb lehetett volna, ha nem kellett volna kétes követelésekre igen nagy összeget: 62000 koronát (+ 8000) leírni. Az adósok a mérlegben 478.000 kor.-val (+ 164.000) szerepelnek, ezzel szemben a hitelezők 273.000 kor.-val (+ 73 000). Árukészlet 55.000 (— 7000) kor.

Az Első magyar általános biztosító társaság márczius 30-án tartotta évi rendes közgyűlését *Csekonic* Endre gróf, társasági elnök vezetésével, ki a napirend előtt kegyeletes szavakban emlékezett meg a társaságnak az utolsó évben elhunyt igazgatósági tagjáról, *Schoszberger* Zsigmond báróról. Ezután az 1900-iki

üzletév mérlege és zárószámadása került előterjesztésre. Az igazgatóságnak ehhez adott jelentését *Jeney* Lajos vezérigazgató-helyettes olvasta fel. A jelentés kiemeli, hogy a mult évi üzlet minden biztosítási ágban oly kielégítő eredményre vezetett, hogy a társaság összesen 2546690 kor. 70 fill. üzleti nyereséget ért el. Ezzel szemben a pénzügyi pangása folytán a társaság tartaléktőkeinek befektetésére szolgáló értékpapírokon, melyek nagyrészt magyar földhitelintézetű záloglevelek. 1457099 korona 24 fillér átmeneti árfolyam veszteség érte a társaságot. A főt jelzett üzleti nyereségben, mely a multban elért tekintélyesebbek mellé állítható, e nagy átmeneti árfolyamvesztés teljes fedezetet talál és ezenfelül még 1090591 korona 46 fillér tiszta nyereség is marad, melyből — az alapszabályszerű levonások után, — részvényenkint az igazgatóság a felügyelőbizottsággal egyetértésben 168 korona osztalékot javasol kifizetni. A társaság üzlet-állománya, valamint tartalékai tekintélyesen gyarapodtak, sőt a biztosítási üzleti nyereségből árfolyamvesztésre a két utolsó évben visszatartott összesen 2702807 korona 33 filléri összeg is voltaképpen vagyonyarapodást jelent, miután e földhitelintézetű záloglevelek korábbi jobb árfolyamukat idővel bizonyára ismét elérik és minden körülmények között teljes névértékben kerülnek sorsolásra. A jelentés, mérleg és zárószámadások bemutatása után *Lampl* Vilmos miniszteri osztálytanácsos, mint részvényes, általános helyeslés közt a részvényesek köszönetét és bizalmát fejezte ki a társaság kormányzó testületének, melynek élén *Csekonic* Endre gróf áll és különös méltánnyal emelte ki *Ormódy* Vilmos vezérigazgató kitünő működését, a mely a nehéz gazdasági viszonyok közt is a társaság folytonos erősödésére, gyarapodására és az üzlet s üzletvel jelentékeny javulására vezetett. *Csekonic* Endre gróf a kormányzótestület és az igazgatóság nevében köszönetet mondott a spontán megnyilvánult bizalomért. A közgyűlés a mérleget és a zárószámadásokat tudomásul vette, a fölcsztási javaslatokat elfogadta és a fölmentvényt az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak megadta. Végül az igazgatóságba az elhunyt *Schoszberger* Zsigmond báró helyére tagul *László* Zsigmondot választották, ki eddig felügyelő-tag volt. A választmány új tagja lett *Batthyány* István gróf. A felügyelő-bizottság pedig új választás alá került; tagjai lettek: *Berzevichy* Albert (uj). *Burchard-Béla* Konrad, *Hajós* József, *Németh* Titusz és *Radvánszky* Géza báró. Az utóbbi négy a felügyelő-bizottságnak emellett is tagja volt.

Gazdasági tanfolyamot rendez a földmívelésügyi minisztérium a helybeli földmives iskolánál. A tanfolyamra — mely f. é. július hó 15-től augusztus 10-ig tart — oly elemi népi iskolai tanítók vétetnek fel, akik gazdasági ismétlő iskolában már tényleg működnek, vagy községi előjárósági bizonyítványul igazolják, hogy községük képviselőtestülete a gazdasági ismétlő iskola szervezését elhatározta. A négy hetes tanfolyam tartama minden felvett tanító 100 korona segélyben részesül. Az 50 kros bélyeggel ellátott folyamodásokat május 5. napjáig kell a kir. tanfelügyelői hivatalhoz beküldeni.

Számadás. A rimaszombati polgári olvasókör által f. évi április hó 20-án házalapja javára rendezett hangverseny alkalmával a bevételek:

Belépti jegyekből	541.— fillér
Felülfizetésekből	79.— fillér
Összesen: 620.— fillér	
A kiadás volt	305.80 fillér

A tiszta maradvány: 314.20 fillér

Köszönettel nyugtázzuk ez alkalommal a következő szíves felülfizetéseket: *Hámos* László főispán 8 kor., *Farkas* Zoltán 10 kor., *Máriássy* Gyula 8 kor., *Boeczó* Dániel 4 kor., *Dr. Zehery* István 4 kor., *Dr. Baksay* Dezső 4 kor., *Lintner* Géza 4 kor., *Gömöri* Miksa 20 kor., *Dr. Veres* Samu 2 kor., *Dr. Kármán* Aladár 2 kor., *Sefesik* Ipoly 2 kor. 20 fill., *Balthazár* 6 kor., ifj. *Gasko* János 1 kor. 20 fill., *Rábely* Miklós 1 kor. 20 fill., *Kövényi* Jenő, 1 kor. 20 fill., *Lengyel* Samu 80 fill., *Böd* Imre és *Uhrin* János urak 20—20 fillér.

Rónay Gyula, pénztárnok.

Felelős szerkesztő: **RÁBELY MIKLÓS.**

Árlejtési hirdetmény.

A rimaszombati m. kir. földmives iskola gazdaságából kielejtett, de még nagy részben használható **gazdasági eszközök** (u. m.: ekék, vető- és aratógépek, szénagyűjtő, konkolyozó, rosta stb. ócskavas tárgyak) **május hó 5-én délelőtt 10 órakor** az iskola telepén árlejtés utján, azonnali pénzfizetés mellett, el fognak adatni. Tisztelettel

A m. kir. földmives iskola igazgatósága.

1—2

Üzleteladás.

Fűszer-, rőtös- és rövidáru-kereskedés, dohánytőzsdé és italméressel egybekötve, egy nagy gyári munkás vidéken eladó. — Évi boltbér lakással együtt 240 korona. **Czím a kiadóhivatalban.** 2—3

Pályázat kezelői állásra.

A **Rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság vashegyi** élelmezési üzleténél folyó évi július hó 1-ével a kezelői állás üresedésbe jön, melyre ezennel pályázatot nyitunk.

Pályázni óhajtok kérvényeiket a **rákosi** (u. p. Kövi) vaskőbánya üzemvezetőségéhez nyujtásák be.

2—2

Pályázati hirdetés.

1071. sz. — Gömör-Kishont t. e. vármegye rimaszombati járásába kebeleztet s lemondás folytán megüresedett **alsó-szkálnoki körjegyzői állásra** ezennel pályázatot nyitok. — A megvalaszandó körjegyző törzsfizetése 900 korona, lakbéré 200 korona, küldönczdíj és általános 325 korona 60 fillér, közgyámi fizetés 60 korona, anyakönyvi dologi kiadás 52 korona, összesen 1537 korona 60 fillér. Javadalmazása még a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított munkadíjak.

A körhöz tartoznak: Alsó-Szkálnok, Felső-Szkálnok, Orlaj-Török és Tóthegymeg községek. — A választás határideje folyó évi **május hó 20-ik** napján d. e. 10 órájára A-Szkálnok község házához, mint a kör székhelyére tüzetik ki.

Az ezen állásra pályázni szándékozók felhívhatnak, hogy az 1883. évi I. tez. 6. § a, s illetve az 1900. évi XX. tez. 3. §-a értelmében kellően felszerelt és eddigi működésüket igazoló bizonyítvánnyal ellátott pályázati kérvényüket alulírttához folyó évi május hó 18-áig annyi alkalommal adják be, mivel a később beérkező kérvényeket figyelembe nem fogom venni. — Nyustyan, 1901. évi április hó 20-án.

Máriássy, főszolgabíró.

BRAUN ZSIGMOND

VASKERESKEDÉSE RIMASZOMBAT.

Elismert legjobb **Styria-kerékpárok** Gömörmegyei képviselője és legkedveltebb **varrógépeknek** jutányos árak és kedvező feltételek mellett Gyári raktár különféle kitéző minőségű

Nagy raktár építkezési anyagokból, ugymint: **portland- és románczement, mennyezet-nádfonat, kátrány fedél-lemez, elszigetelő-lemez, carbolineum stb.**

Különféle színű **cserépkályhákból** nagy raktár. Az „**Első magyar általános biztosító-társaság**“ gömörmegyei főügynöksége.

Árverezés.

A rimaszombati takarékpénztárban az 1900. évben ki nem váltott és meg nem hosszabbított arany-ezüst-nemű s értékpapirokból álló kézi zálogtárgyak **f. április hó 26-án** délután 3 órakor fognak az intézet helyiségében — a kiküldött hatósági biztos jelenlétében — nyilvános árverés útján eladatni.

Rimaszombat, 1901. április 16-án.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A nagyrőcei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy a **nagyrőcei takarékpénztár** végrehajtható **Labos Márton és társai** végrehajtást szenvedő elleni 56 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyrőcei kir. járásbíró) területén lévő Murány-Lehota községben fekvő, a murány-lehotai 102. számú tjkvben A. I. 1—25., 27—32., 34—37., 39. és 40. sorszám alatti ingatlanokból és ezen ingatlanokhoz tartozó erdő és legelő illetőségéből a B. 1. alatti Szenko András jutalékára 110 kor. kikiáltási árban, továbbá a murány-lehotai 16. sztjkvben A. I. 1. sorsz. 44/c. hrsz. és Labos Terézia szül. Golanczy, Labos János, Labos Mária, Labos Mihály és dr. Hozzáczy Ferencz nevén álló 41/6. sz. ház, udvar és kertre 320 kor. kikiáltási árban, az ugyanottani 2—47. sorsz. alatt foglalt ingatlanokból és ezekhez tartozó közös erdő és legelő illetőségéből D. 8. a Labos Mihályt illető jutalékra 60 kor. kikiáltási árban a murány-lehotai 108. sztjkvben A. I. 1—3. sorsz. alatt foglalt és Szenko András, Szenko András Mátéja és Pétermán Károly nevén álló ingatlanokra 84 korona kikiáltási árban, a murány-lehotai 9. számú tjkvben A. I. 1. sorsz. 4/c. hrsz. a foglalt Szenko András, Szenko György, Szenko János, Szenko György, kk. Szenko Gusztáv nevén álló 6/b. sz. ház, udvar, kertre, 320 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi **május hó 11-ik napján** délelőtt 10 órakor Murány-Lehota község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becslésének 10 %-át, vagyis 11 korona, 32 kor., 6 kor., 8 kor. 4 fill., 32 korona, 10 korona 10 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi 60. tez. 42. §-ban jelzett ártolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. tez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyrőce, 1901. december 8. A nagyrőcei kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság. **Dessewffy**, kir. jbró.

Első magyar általános biztosító-társaság Budapest.

KIADÁSOK. I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet. — Negyvenharmadik évi zárszámla 1900. január 1-től december 31-ig. BEVÉTELEK

KIADÁSOK.		korona		fill.		korona		fill.	
I. Tűzbiztosítás.		7.617.275-62		4.627.578		69		69	
Kifizetett károk és költségek		7.617.275-62		4.627.578		69		69	
levonva viszontbiztosított károk és költségek		2.989.696-93		282.046		76		76	
Függőben maradt károk tartaléka		4.627.578		670.828		58		58	
Szerzési költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.		196.430		106.378		14		14	
Jövedelmi adó és bélyegilletékek		106.378		10.850		38		38	
Postabérek		10.850		979.785		13		13	
Adóközlések közhasznú célokra		979.785		6.980		13		13	
A tűzbiztosítási üzlet terhelő igazgatási költségek		6.980		4.000.000		—		10.879.878	
Behajthatatlan követelések leírása		4.000.000		—		—		16	
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		—		—		—		—	
II. Szállítványbiztosítás.		261.059-73		196.440		02		02	
Kifizetett károk és költségek		261.059-73		196.440		02		02	
levonva viszontbiztosított károk és költségek		—		92.514		29		29	
Függőben maradt károk tartaléka		—		15.337		82		82	
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával		—		50.000		—		354.292	
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		—		—		—		13	
III. Jégbiztosítás.		1.583.670-04		521.782		66		66	
Kifizetett károk és költségek		1.583.670-04		21.197		61		61	
levonva viszontbiztosított károk és költségek		1.061.887-38		236.571		73		73	
Függőben maradt károk tartaléka		1.061.887-38		15.875		31		31	
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával		—		12.189		26		843.616	
Bélyegilletékek		—		—		—		57	
Behajthatatlan követelések leírása		—		—		—		—	
IV. Betörésbiztosítás.		7.891-88		2.161		65		65	
Kifizetett károk és költségek		7.891-88		2.428		33		33	
levonva viszontbiztosított károk és költségek		—		14.751		92		92	
Függőben maradt károk tartaléka		—		30.000		—		49.341	
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával		—		—		—		24	
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül		—		—		—		24	
V. Egyéb kiadások.		1.457.099		1.457.099		24		24	
Arfolyamvesztés értékpapírok és idegen pénzmenek után		1.457.099		43.537		23		23	
VI. 1900. évi nyereségszámla.		—		—		—		—	
A folyó évi üzletből fennmaradt nyereséget		—		13.627.765		23		23	
VAGYON.		7.174.492		53		53		53	
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál		7.174.492		—		—		—	
2.016.000 kor. n. é. Magyar földhit. int. 4%-os talajjavítási és szab. záloglevél. a 90-50 = 1.824.480 kor. — fill.		1.824.480		—		—		—	
804.000 kor. n. é. Magyar földhit. intézet 4%-os záloglevél. a 92- = 739.680 — — —		739.680		—		—		—	
750.000 kor. n. é. Magyar királyi 4%-os korona-járadék. a 92-50 = 697.125 — — —		697.125		—		—		—	
490.000 kor. n. é. Egyesült budapesti fővárosi takp. 4%-os záloglevél. a 98- = 455.700 — — —		455.700		—		—		—	
62.800 kor. n. é. Magyar királyi 3 1/2%-os korona-járadék. a 84- = 52.752 — — —		52.752		—		—		—	
5.000 korona n. é. „Otthon” irók és hírlapírók köre 4 1/2%-os kötvények. a 100 kor. = 5.000 — — —		5.000		—		—		—	
7955 drb. Magyar-francia bizt. társ. részv. a 200- = 1.591.000 — — —		1.591.000		—		—		—	
1209 drb. Bécsi bizt. társ. részv. a 340- = 411.960 — — —		411.960		—		—		—	
907 drb. Hazai ált. bizt. társ. elsőbbs. részv. a 200- = 199.400 — — —		199.400		—		—		—	
A fenti értékpapírok stb. után az év végéig esedékes kamatok		58.908		23		23		23	
Leszámlított, visszleszámlított és egyéb váltók		—		452.783		98		98	
Társaság háza		—		1.420.000		—		—	
Erzsébeti házak kölcsönintézetek számla		—		720.000		—		—	
Különböző adások:		—		1.930.442		45		45	
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselősekéknél		—		1.591.441		10		10	
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél és átmeneti tételek		—		849.331		66		66	
Jégbiztosítási osztály folyó számlán		—		3.779		51		51	
Betörésbiztosítási osztály folyó számlán		—		99.515		92		92	
Központi pénzkészlet		—		20.276.892		28		28	
VAGYON.		7.174.492		53		53		53	
Részvényalapítók teljes befizetett 2000 egész részvény a 1000 forint és teljesen befizetett 2000 fél részvény a 500 forint		—		—		—		6.000.000	
Társaság tartalekai		—		—		—		6.000.000	
A Magyar földhitelintézet által, a birtokunkban lévő záloglevelei után megterhelést irkálkozó összes tartalek helyezés		—		—		—		1.481.000	
Külön tartalek		—		—		—		7.476	
Tűzbiztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül		—		—		—		4.000.000	
Szállítvány biztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül		—		—		—		50.000	
Betörésbiztosítási készpénzdíj tartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül		—		—		—		30.000	
Tűzbiztosítási függő károk tartaléka		—		—		—		282.046	
Szállítvány biztosítási függő károk tartaléka		—		—		—		92.514	
Jégbizt. függő károk tartaléka		—		—		—		2.428	
Betörésbizt. függő károk tartaléka		—		—		—		846.952	
Különböző hitellek		—		—		—		8.389	
Előbbi évekről elől fel nem vett osztalékok		—		—		—		181.389	
Első magyar általános biztosító társaság „Levegő-alap”		—		—		—		63.588	
Első magyar általános biztosító társaság „Eredőves alapítvány”		—		—		—		1.001.689	
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja		—		—		—		20.064	
Ormody Vilmos-alap		—		—		—		144.068	
Életbiztosítási osztály folyó számlán		—		—		—		43.537	
1900. évi nyereség		—		—		—		20.276.892	
BEVÉTELEK.		69.737.646		14		14		14	
A múlt évből áthozott díjtartalék		69.737.646		—		—		—	
A „Nemzeti baleset biztosító részvénytársaságtól” viszontbiztosításba átvett díjtartalék		—		626.296		92		70.363.943	
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után		—		870.839		70		—	
az előbbi évekből kiállított kötvények után		—		10.579.345		67		—	
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények		—		57.573		68		11.507.759	
Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka		—		—		—		381.474	
Múlt évi függőben volt kihazásítási tőkék tartaléka		—		—		—		421.000	
Illetékek		—		—		—		244.488	
Kamatjövdelem		—		—		—		3.272.132	
BEVÉTELEK.		69.737.646		14		14		14	
Múlt évből áthozott díjtartalék		69.737.646		—		—		—	
A „Nemzeti baleset biztosító részvénytársaságtól” viszontbiztosításba átvett díjtartalék		—		626.296		92		70.363.943	
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után		—		870.839		70		—	
az előbbi évekből kiállított kötvények után		—		10.579.345		67		—	
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények		—		57.573		68		11.507.759	
Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka		—		—		—		381.474	
Múlt évi függőben volt kihazásítási tőkék tartaléka		—		—		—		421.000	
Illetékek		—		—		—		244.488	
Kamatjövdelem		—		—		—		3.272.132	
BEVÉTELEK.		69.737.646		14		14		14	
Múlt évből áthozott díjtartalék		69.737.646		—		—		—	
A „Nemzeti baleset biztosító részvénytársaságtól” viszontbiztosításba átvett díjtartalék		—		626.296		92		70.363.943	
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után		—		870.839		70		—	
az előbbi évekből kiállított kötvények után		—		10.579.345		67		—	
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények		—		57.573		68		11.507.759	
Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka		—		—		—		381.474	
Múlt évi függőben volt kihazásítási tőkék tartaléka		—		—		—		421.000	
Illetékek		—		—		—		244.488	
Kamatjövdelem		—		—		—		3.272.132	
BEVÉTELEK.		69.737.646		14		14		14	
Múlt évből áthozott díjtartalék		69.737.646		—		—		—	
A „Nemzeti baleset biztosító részvénytársaságtól” viszontbiztosításba átvett díjtartalék		—		626.296		92		70.363.943	
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után		—		870.839		70		—	
az előbbi évekből kiállított kötvények után		—		10.579.345		67		—	
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények		—		57.573		68		11.507.759	
Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka		—		—		—		381.474	
Múlt évi függőben volt kihazásítási tőkék tartaléka		—		—		—		421.000	
Illetékek		—		—		—		244.488	
Kamatjövdelem		—		—		—		3.272.132	